

Rashbam's Commentary on the Torah

Martin Lockshin

Torah in Motion, 5780

Commentary to Genesis 37:2

ישכילו ויבינו אוהבי שכל מה
שלמדונו רבותינו כי אין מקרא
יוצא מידי פשוטו

Let those who love reason
understand the rule: A verse never
departs from its plain meaning
(*peshat*).

אף כי עיקרה של תורה באת
ללמדנו ולהודיענו ברמיזת הפשט
ההגדות וההלכות והדינין על ידי
אריכות הלשון ועל ידי שלשים
ושתים מידות של ר' אליעזר בנו
של ר' יוסי הגלילי ועל ידי י"ג
מידות של ר' ישמעאל

Although it is true that the main
purpose of the Torah is to teach us
laws—through hints in the plain
meaning of the text or through
extraneous language in the text or
through the thirty-two rules of
interpretation of Rabbi Yose the
Galilean or the thirteen principles

Commentary to Genesis 37:2 (cont.)

והראשונים מתוך חסידותם
נתעסקו לנטות אחרי הדרשות
שהן עיקר, ומתוך כך לא הורגלו
בעומק פשוטו של מקרא, ולפי
שאמרו חכמים... העוסק
במקרא מדה ואינה מדה העוסק
בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו,
ומתוך כך לא הורגלו כל כך
בפשוטן של מקראות

The earliest scholars, due to their piety, spent most of their time on *midrash*, which is the most important area. Accordingly they never really attuned themselves to the profundity of the plain meaning of Scripture. And since the rabbis taught . . . that “Studying Bible is of but incomplete merit; there is nothing more meritorious than studying Talmud,” accordingly they never really attuned themselves to the

Commentary to Genesis 37:2 (cont.)

וכדאמר רבין במסכת שבת
הוינא בר תמני סרי שני
וגרסינן כולה תלמודא ולא
הוה ידענא דאין מקרא
יוצא מידי פשוטו.

וגם רבנו שלמה אבי אמי
מאיר עיני גולה שפירש
תורה נביאים וכתובים נתן

So it is written also in the tractate Shabbat [of the Talmud]: “I was eighteen years old. I had studied the entire Talmud. And I had never learned that a verse never departs from its plain meaning.”

Rabbi Solomon, my maternal grandfather, who illumined the eyes of the

Closing comment on Exodus (or perhaps opening comment on Leviticus)

ואשר שם לבו לדבר יוצרינו אל יזוז
מנימוקי זקני רבנו שלמה ואל
ימוש מהם, כי רוב הלכות ודרשות
שבהם קרובים לפשוטי
המקראות, [ומיתורם או משינוי]
הלשון יש ללמוד כולם, וטוב אשר
תאחוז בזה אשר פירשת י וגם מזה
:אל תנח ידך

Whoever is loyal to God's words
should never depart from the
commentary of my grandfather,
Rabbi Solomon, and should not
budge from it. For most of the
laws and midrashic interpretations
there are close to the plain
meaning of Scripture. All of them
can be derived [from the study of
the superfluities of] the language
[or changes in wording]. "It is best
that you grasp the one"--my
commentary--"without letting go

Introduction to Exodus 21

ידעו ויבינו יודעי שכל כי
לא באתי לפרש הלכות
אעפ"י שהם עיקר, כמו
שפירשת בבראשית כי
מיתור המקראות נשמעין
ההגדות וההלכות,
ומקצתן ימצאו בפירושי
רבינו שלמה אבי אמי

Let those who love wisdom know
and understand that my purpose,
as I explained in Genesis, is not to
offer halakhic interpretations,
wherein *haggadot* and *halakhot*
are derived from superfluities in
Scriptural language, even though
such interpretations are the most
essential ones. Some of those
explanations can be found in the
works of my mother's father,
Rashi. But my purpose is to
explain the plain meaning of

Appendix (?) to Rashbam's Torah commentary

If readers encounter older commentaries that lean in the direction of other “*peshat*”

explanations of different types [than found in my works], they should consider that those explanations do not conform to the way of the world or to the knowledge gained by humans or they do not conform to the meaning of the verse. I am unable to explain at length, to explain the logic of all the difficulties [involved

אם יראו הרואים פירושים קדומים
שנוטים לצד פשט אחר בעניינים
אחרים, יתנו לב כי אינם דרך ארץ
לפי חכמת דברי בני אדם, או
כפירוש הפסוק אינו כן, ואינו יכול
לפרש כל כך ולפרש טעמי
הקושיות אלא מעט מזער, כי לא
יכיל דיו וקולמוס וקלף להספיק

Appendix (?) to Torah commentary (cont.)

הלא תראה מה פירש זקניני, זכר
צדיק לברכה, "כי האדם עץ השדה
לבא מפניך במצור" (דב' כ, ט) -
שמא תאמר: עץ השדה אדם הוא
לבא מפניך במצור, לעמוד
כנגדך...הלא זה הדבר הבל! וכי מי
הוא הדיוט וכסיל, שסבור שהעץ
יש בו כח כאדם? ולמה הוצרך
משה רבינו לומר דבר שאינו ראוי
להשמע? ואני פירשתיו יפה לפי
הפסוקים ולפי דרך ארץ. וכן
באיוב ... "כי לא יצא מעפר און
ומאדמה לא יצמח עמל" (איוב

Look at what my grandfather—
may the memory of the righteous
be a blessing!—explained
concerning the verse (Deut 20:19)
כי האדם עץ השדה לבא מפניך
במצור... That interpretation is
folly. Who would be so idiotic or
foolish as to think that a tree *does*
have the same powers as human
beings? Why would our rabbi,
Moses, have to tell us something
like this that is not worthy of
being heard? I, on the other hand,

Appendix (?) to Torah commentary (cont.)

וכן באיוב ... "כי לא יצא מעפר און
ומאדדמה לא יצמח עמל" (איוב
ה,ו) – ומפרש [שם רש"י] ... גם זה
הבל הוא! וכי מי לא ידע בכל אלה
... אך פירושו כמו שפירשת

So also in the book of Job when
Elifaz said to Job (5:6) "כי לא יצא
מעפר און ומאדדמה לא יצמח
עמל," he [Rashi] explained ...
This too is folly. Did he [Job] not
realize that . . .? But the proper
explanation is as I explained.

וַיִּסַּף אֶבְרָהָם וַיִּקַּח אֶשָׁה וַיִּשְׁמָהּ קְטוּרָה (בראשית 'כ"ה א')

רש"י: קטורה – זו הגר. Rashi: KETURAH – This is Hagar.

רשב"ם: קטורה – לפי הפשט: אין
זו הגר. Rashbam: KETURAH: is not Hagar,
according to the plain sense of
Scripture.

(גִּזְרֵי אֶרְיָהּ יְהוֹנָדָה מְטָרֵף בְּנֵי עֲלִיָּת (בראשית מט ט

רש"י: מטָרֵף – ממה שחשדתיך
בטרף טורף יוסף . . . סילקתה את
עצמך, ואמרת: מה בצע

רשב"ם: מטָרֵף בני עליית – אתה
יהודה בני לאחר שתעלה מלטרופ
טרף באומות ותכרע ותשכב
בעירך, לא יבא אויב להחרידך
ולהקימך ממקומך. זהו עיקר
פשוטו. בני – כפילו של יהודה.
והמפרשו במכירת יוסף, לא ידע

Rashi: From the deed of which I
suspected you when I said "Joseph
is torn in pieces" . . from that
murderous deed you withdrew
saying, "what profit is it if we slay
our brother."

Rashbam: You, Judah, my son,
after you arise from preying on
the nations . . . no enemy shall
come to frighten you. This is the
true plain meaning of the text;
beni readdresses Judah. Whoever
explains this phrase as referring to

שמות ב

ג וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצִּפִּינוּ וְתִקַּח לוֹ
תִּבְתָּ גַּמָּא וְתַחמְרָה בַחמֶר וּבְזִפְתֵּי
וְתִשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֵּלֶד וְתִשֶׂם בְּסוּף
עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר. וְתַתְּצַב אַחֲתָיו
מִרְחֹק לְדַעַה מֵהַיַּעֲשֶׂה לוֹ. בַּוְתִּיר
בַּת פְּרַעֲהַ לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וְנַעֲרֻתֶיהָ
הִלְכֹת עַל יַד הַיָּאֵר וְתִרָא אֶת
הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וְתִשְׁלַח אֶת
אֶמְתָּהּ וְתִקְחֶהּ.

3When she could hide him no longer, she got a wicker basket for him and caulked it with bitumen and pitch. She put the child into it and placed it among the reeds by the bank of the Nile. 4And his sister stationed herself at a distance, to learn what would befall him. 5The daughter of Pharaoh came down to bathe in the Nile, while her maidens walked along the Nile. She spied the basket among the reeds and

Rashi and Rashbam on Exodus 2

רש"י: בחמר ובזפת – זפת מבחוץ,
וטיט מבפנים, כדי שלא יריח אותו
צדיק ריח רע של זפת.

Rashi: with pitch (זפת) outside,
but with bitumen (חמר) inside, in
order that that righteous child
might not smell the disagreeable
odour of the pitch.

רשב"ם: בחמר – מבפנים ובזפת –
מבחוץ, שלא יכנסו בו המים

Rashbam: with bitumen on the
inside and pitch on the outside, so
that the water would not
penetrate.

בראשית לז

כִּד וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלַכְנוּ אֶת־הַבָּרָה וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם׃ כִּבֵּה וַיִּשְׁבּוּ לְאֶכְל
לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אַרְחָה וְחַת וְשִׁמְעֹנִים בָּאִה מִגְּלָעָד
וַגַּמְלִיָּהֶם נִשְׂאִים נִכְאֹת וְצָרִי וְלֵט הוּלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִם׃ כִּגֹּ וַיִּמָּר
יְהוָה אֶל אֶחָיו מֶה בָּעַע פִּי נִהְרַג אֶת אַחֵינוּ וְכַפִּינֵנו אֶת דָּמוֹ׃ כִּדֹּ לָכֵן
וְנִמְכַרְנוּ לְיִשְׁמָעֵאלִים וְיָדְנוּ אֶל פְּתֵי בּוֹי פִּי אַחֵינוּ בְּשָׂרְנוּ וְהוּא וַיִּשְׁמַעֵנו
אֶחָיו׃ כִּחֹ וַיַּעֲבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְּנִיִּים סַחְרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר
וַיִּמְכְּרוּ אֹתוֹ לְיִשְׁמָעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיֵּבֵאוּ אֹתוֹ יוֹסֵף מִצְרַיִם׃

וַיַּעֲבְרוּ אֶנְשֵׁי מִדְיָנִים מֵדִינֵי סוּחָרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ
אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֹתוֹ יוֹסֵף

(לִישְׁמַעֲאֵלִים בְּעֶשְׂרֵי בָּתָּהּ) (בְּרַבָּא' לְזִלְבָּהּ
The brothers were at their meal,

sitting some distance from the pit so as to refrain from “eating on blood,” waiting for the Ishmaelites whom they had seen. However, before those Ishmaelites arrived, different people—Midianites—passed by there, saw Joseph in the pit and pulled him out. Those Midianites sold Joseph to the Ishmaelites. It is to be understood that the brothers did not know [of the sale].

ורחוקים היו קצת מן הבור לבלתי
אכול על הדם וממתנים היו
לישמעאלים שראו, וקודם שבאו
הישמעאלים עברו אנשים
מדיינים אחרים דרך שם וראוהו
בבור ומשכוהו ומכרוהו המדיינים
לישמעאלים, ויש לומר שהאחים
לא ידעו

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קֶרֶךְ לַיְלָה וַיְהִי (״עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד״ (בראשית א' ה'))

ויהי ערב ויהי בקר - אין כתיב כאן, ויהי לילה ויהי יום אלא ויהי ערב, שהערב יום ראשון ושיקע האור, ויהי בוקר, בוקרו של לילה, שעלה עמוד השחר. הרי הושלם יום א' מן הו' ימים שאמר הק' בי' הדברות, ואח"כ התחיל יום שיני, ויאמר אלהים יהי רקיע. ולא בא הכתוב לומר שהערב והבקר יום אחד הם, כי לא הצרכנו לפרש אלא היאך היו ששה ימים, שהבקר יום ונגמרה הלילה, הרי נגמר יום אחד והתחיל יום שיני

AND THERE WAS EVENING AND THERE WAS MORNING ONE DAY: The text does not write "There was night and there was day." Rather it writes: "There was evening" —i.e. the light of the first day subsided and darkness fell —"and there was morning" —that morning [that came at the end] of the night when dawn broke. At that point, ONE DAY of those six described in the Decalogue (Ex. 20:11) was completed. Then the

(וַיִּקְרָא כַּאֲדָרָא יִטְמָא בְּעַל בְּעַמְּיוֹ לְהַחֲלוֹ) (ויקרא כא ד)

לא יטמא בעל בעמיו – שום בעל
בעם כהנים לא יטמא לאשתו
להחלו – שהרי מתחלל מכהונתו

ולפי דברי חכמים לא יטמא
לאשתו פסולה ומחוללת, אבל
מטמא לאשתו כשירה

No husband from the company of
priests shall defile himself by
[becoming impure through
contact with the dead body of] his
wife, לְהַחֲלוֹ - for that would
render him unfit for the
priesthood. But according to the
rabbis, [the verse means that] he
should not defile himself by
[becoming impure through
contact with the dead body of] his
unfit or disqualified wife. But he
may defile himself by [becoming